

Styld de besyttende Love, der kom ud, ere komne, den Bøndestand, som var ydmyg, umyndig og afhængig, den vil nok forsvinde; men jeg troer, at der vil fremkomme en selvstændig, en frihedselsskende og fædrenelandssfindet Bøndestand, og dette ikke uagtet disse Bestemmelser ere blevne indførte, men netop fordi de ere blevne indførte. Dette er min faste Overbeviisning, og hiin Frygt deler jeg saaledes ingenlunde. Jeg troer derfor, at den Bestemmelse, som Udvalget har tilladt sig at foreslaae i den anden Paragraph, sammenholdt med § 4, fuldkommen garanterer, hvad der bør garanteres med Hensyn til de eventuelle Stamhuse og Lehnsbesiddere, og naar man vil gaae videre end dette og navnlig vil holde sig til Vædringsforslaget, saa vil man derved ikke opnaae det vigtige Niemed, som Udcastet vil, nemlig, saa hurtig som muligt at fremme Selveiendom.

Dahl: Det er jo aldeles klart, at der ved den foreliggende Sag og navnlig ved § 2 isærdeleshed kommer 2 Hovedbetragtninger tilstede. Den første er den Vigtighed, det bør have, at Fæstegodsset kommer til at gaae over til Selveiendom, den anden er Vigtigheden af, at Fideicommissets Interessse varetages. Disse 2 Sider af Sagen maa man see hen til ved denne Lovs Affattelse, og begge Interessser maa veies imod hinanden. Ved en tidligere Leilighed har jeg tilladt mig at sige, at man ikke eenstidig kan see hen til den ene Interessse; men, naar man har begge for sig, saa forekommer det mig, at den Bei, som Lovforslaget, saaledes som det nu er forelagt det høie Thing, har valgt, maa være den billigste og retfærdigste for begge Partier. Med Hensyn til Vigtigheden af Fideicommissets Interessser har der i Udvalget, som allerede tidligere antydet, ligesom gjort sig to Betragtninger gjældende; den første den, om der overhovedet behøvedes at sættes nogen Control. Jeg og Flere, navnlig de Herrer, der stillede det oprindelige Lovforslag, som det blev forelagt Thinget, vare af den Mening, at man ikke behøvede at sætte nogen Control; Andre meente det Modsatte, og vi, der vare i Udvalget, gif over til at indrømme, at Control maatte finde Sted, dog saaledes, at den ikke i nogen mærkelig Grad maatte hindre Hovedsiemedet, nemlig at fremme Fæ-

stegodssets Overgang til Selveiendom. For altsaa at faae en saadan Control, blev det taget under Overveielse, om man ikke skulde tage en Normalkjøbsum, som skulde sættes som Minimum, og der blev da bragt i Forslag forskellige Kjøbsummer 200, 300, 400, 500, 600 Rbd. og saa videre. Man maatte imidlertid erkjende, at en saadan Normalkjøbsum ikke kunde sættes. Fremdeles blev det taget under Overveielse, om man ikke kunde tage Taxatorer af Fæstegodsset i ethvert enkelt Tilfælde, men ogsaa det maatte have sine Banffeligheder, og det forekommer mig ikke aldeles indlysende, hvorledes den ærede anden Landstingsmand for 7de Valgkreds (Nyholm) vil have, at der skulde være Taxatorer for ethvert Gods eller for hvert enkelt Amt eller enhver enkelt Inddeling af Landet, som skulde bestemme, hvad Fæstegodsset i ethvert enkelt Tilfælde maatte sælges for. Det forekommer mig, at han, som saa strængt holder paa, at der ikke maa finde en tvungen Overgang fra Fæstegods til Selveiendom Sted, ikke maatte kunne ville det; kan man nemlig tage en saadan Taxator for det bundne Gods, saa kan man let komme til at indrømme, synes mig, at man ogsaa maa kunne tage en Taxator for det ubundne Gods, og jeg troer dog med Visshed at vide, at dette ikke er den ærede Landstingsmands Mening. Vi derimod, som have stillet det Lovforslag, som foreligger, have ingen Taxation villet have; vi have ingen anden Taxation villet have end den, som ligger i begge Parters Overenskomst, saaledes som den ærede 4de Landstingsmands for 1ste Valgkreds (Blechingberg) rigtigén har bemærket; saaledes have vi betragtet Sagen. Saaledes som Sagen foreligger, have vi anseet det for Noget, der maatte komme an paa begge Parters frivillige Overenskomst. Jeg troer derfor, det vil være en meget lidet henstgtsmæssig Fremgangsmaade, man valgte, hvis man vilde gaae ind paa saadanne Taxationer. Sagen har visse sine Banffeligheder med denne Fæstegodssets Overgang til Selveiendom, og det er derfor ogsaa i Udvalget taget under Overveielse, om det ikke vilde være rettest, at gaae den Bei, som Grundlovens § 98 indeholder, og have de fideicommissariske Baand